

չենք առնուր¹: Որչափ ալ բաւական ծա-
նօթ է Սպերի պատմութիւնը հայ եւ թիւ-
զանդեան աղբիւրներէ (Բիւզանդեանց ժա-
մանակ ալ Սպերի Բագրատունիք քանիցս
գեր խաղացած են), կան բնականապէս՝ ինչ-
պէս մեր հայրենեաց քիչ շատ ամէն կողմ՝
բաւական մութ կէտեր. օրինակի համար
թէ ուր էր Բագրատունեաց «Արամանեակ»,
բերդն ի Սպեր (Թովմ. Արծրունի, Պտմ.
Գ, Ժգ): Խնդիր մըն է նոյնպէս թէ ի՞նչ
է այն «Նոր-քաղաք (Nor-kalak) զոր վրա-
կան Տարեգիրք՝ վերը յիշուած պատմու-
թեան մէջ՝ ուրոյն կը յիշեն, երբ օրինակի
համար կ'ըսեն թէ «Թուրքերէն միայն ոմանք
փախան Սպերի քաղաքն ու բերդը, ուրիշ-
ներն ի Նոր-Քաղաք», եւ այս վերջինը Բեկա
Սպերէ վերագարձին աւերեց²: Ի հարկէ
«քաղաք», շատ խիստ մտօք առնելու չէ այս-
պիսի աղբիւրներու եւ այս ձորախիտ տե-
ղերուս համար:

Երբ Զոխ Սպերէ կ'անցնէր, թուր-

¹ Ք-ի բաւական ընդարձակ նկարագրած է Սպերի
«նաեւ արդի աւերակաց մէջ մեծագործ բերդը», ինչպէս
նաեւ իւր ուղեւոյն վրայ եղած մասերը. հմմտ. էջ 33—57,
Սպեր այցելած են ուրիշներ ալ:

² Brosset, անդ, էջ 629—630: